PRAMEŇ

MESAČNÍK MICHALOVSKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

MÁJ 2007

ČÍSLO 5

ROČNÍK 5

CENA 8 Sk

Zoslanie Svätého Ducha

Sviatok Zoslanie Svätého Ducha je jeden z troch veľkých sviatkov a pripomína nám udalosť, kedy bola v roku 33 po narodení Isusa Christa založená svätá Cirkev. V ten deň zišiel Svätý Duch v Jeruzaleme na svätých apoštolov v podobe ohnivých jazykov. Bolo to presne na päťdesiaty deň po vzkriesení Isusa Christa. V tropare o tom spievame: "Blahoslavený si Christe, Bože náš, ktorý si rybárov učinil múdrymi zoslaním Svätého Ducha a nimi získal celý svet. Ľudomilný, sláva tebe!"

Apoštoli, po zoslaní Svätého Ducha, začali hovoriť rôznymi jazykmi a odišli hlásať Slovo Božie do celého sveta. Šírili Evanjelium, učenie Isusa Christa a milosť Svätého Ducha, čo robí aj dnes svätá Cirkev cez svojich duchovných. Vo svätých tajinách rozdávajú milosť Božiu, posilňujú veriacich. Je to milosť Božia, ktorá pomáha veriacim konať dobro, varuje nás a vzďaľuje od hriechu. Bez tejto milosti sa nám veriacim ťažko zápasí v tomto živote so zlom, lebo sme slabí a krehkí. Vieme síce, čo máme robiť, ale nerobíme

to. Chceme sa modliť, ale sa nemodlíme, chceme ísť na bohoslužby, ale nejdeme. Chceme, aby sme boli spasení, ale nič pre to nerobíme. Preto Boh Otec nám poslal na pomoc Svätého Ducha, jeho silu, ktorou môžeme premáhať hriech a konať dobro. Usilujme sa preto s jeho pomocou a silou premáhať zlobu tohoto sveta a konať dobro..

Túto milosť Božiu dostane len ten, kto ju prijíma s vierou a nádejou. Kto túži po spasení, ten činí pokánie. Musíme venovať pozornosť prijatiu Svätého Ducha, aby sme sa nepodobali tým, ktorí chodili do chrámu, modlili sa, ale nakoniec zradili Isusa Christa. Preto dovoľme, aby nás Svätý Duch oživil a učinil nás hodnými kráľovstva Božieho. To dosiahneme s pomocou Isusa Christa, ale len vplyvom Svätého Ducha. Dôverný kontakt s Bohom prináša duševné posilnenie i telesné uzdravenie. U svätého evanjelistu Marka čítame, že nemocná žena sa dotkla Isusa Christa a bola uzdravená. Mnohí obklopili Isusa Christa a dotýkali sa ho, ale iba žena uskutočnila pravý kontakt so svojou vierou a dôverou, ktorý v nej vzbudil Svätý Duch. O takých kontaktoch by sme mohli hovoriť; poznáme ich z nášho života, ako aj zo života našich blížnych. Mnohí našli kontakt s vierou, dôverou a modlitbou v našich pravoslávnych chrámoch. Najdôležitejšie je to, že Boh mnohým pomohol, lebo s Ním nadviazali pravý kontakt. Mnohí veriaci hľadali pomoc na rôznych miestach tohoto sveta, až ju nakoniec, ako vždy, našli u nebeského lekára Isusa Christa.

prot. ThDr. Štefan Horkaj

O DUCHU SVÄTOM

Ak chceme hovoriť o Duchu Svätom, treba sa nám vrátiť do detských rokov a postaviť si otázku: Kto je treťou osobou Svätej Trojice? Odpoveď je takáto: Treťou osobou Svätej Trojice je Boh Duch Svätý. A kto je Boh? Boh je Duch večný, všemohúci, vševidiaci, všade prítomný... Boh je všade a vo všetkom. Z toho vidieť, že Boh Duch Svätý zapadá do jednotnosti Božstva Svätej Trojice. Lebo: Kto je Boh a Duch Svätý? Na tieto otázky je odpoveď jedna a tá istá: Boh je Duch, alebo Duch Svätý je Boh. Preto my veríme a učíme, že Boh z lásky k ľudskému rodu poslal na vykúpenie Svojho Jednorodeného, Jednobytného Syna, ktorý je pravý Boh a ktorý sa počal z Ducha Svätého a Jeho poslaním bolo a je spojiť sa s človekom a dať mu živý príklad, ako sa má držať vo svojom živote, aby v človeku prebýval Boh vo Svätej Trojici. Do príchodu Isusa Christa Svätý Duch nebol na vykúpenie, ale na vnuknutie, ako hovorí evanjelista Ján: Svätý Duch nebol totiž ešte (tam), pretože Isus ešte nebol oslávený" (Jn 7,39).Od chvíle, keď bol Isus oslávený, Svätý Duch prebýva medzi nami a bude prebývať až do konca sveta.

Pravoslávny kresťan sa takto modlí a vyznáva v Symbole viery: „Viruju ... v Ducha Svjataho, Hospoda životvorjaščaho, iže od Otca ischoďaščaho." Táto formulácia bola ustanovená na prvých dvoch všeobecných snemoch svätými otcami, no oni ju prevzali zo Svätého Písma a zo slov Isusa Christa: „Keď však príde Radca, ktorého vám ja pošlem od Otca, Duch pravdy, ktorý vychádza od Otca, bude svedčiť o mne" (Jn 15,26). Týmito slovami hovorí „vychádza", aby ukázal, že prirodzenosť Isusa Christa je jednotná a nerozdelená, lebo osoby Božstva sú medzi sebou jednotné.

Sv. Bazil Veľký nám nariaďuje: „My sme povinní vyznávať vieru, ktorú nám odovzdali svätá otcovia zídení na sneme v Nicei." Nemáme právo vynechávať nič z toho, čo nám svätí otcovia zanechali. My vieme a veríme, že oni, t.j. svätí otcovia, na tomto sneme hovorili z vnuknutia Svätého Ducha. Bol medzi nimi Isus Christos, ktorý sám povedal: „Lebo kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som medzi nimi" (Mt 18,20). Všetko bolo prerokované tak, ako to svätým otcom vnukol Svätý Duch, t.j. skutočnosť, že nie oni hovoria, ale „Duch – Boha Otca bude hovoriť vo vás" (Mt. 10,20), teda Duch – Boh pravdy zostal aj medzi nami, a preto my vždy takto pevne veríme a toho sa pridržiavame.

Isus Christos ako oslávenec medzi nami stále chce, aby sme boli oslavovaní s Ním, aby sme toho boli dôstojní: „Sľubujem nám Svätého Ducha, ktorý zíde na dôstojného človeka a bude poučovať: o hriechu, o spravodlivosti a o súde na ceste života" (Jn 16,8). Báť sa nemusí nikto, „keď príde On, Duch pravdy, uvedie vás do všetkej pravdy" (Jn 16,13), len človek nesmie odstupovať od Christovej Cirkvi. Kto prebýva v Cirkvi, v tom prebýva Božstvo Svätej Trojice a tento sa mu zjaví nielen v prítomnosti, ale aj v budúcnosti, ktorý nás bude sprevádzať (Jn 16,15). Sám človek svojou schopnosťou to nemôže dosiahnuť, to tvrdí aj Isus Chrsitos:

„Treba sa vám znovu narodiť" (Jn 5,7). Toto druhé narodenie má byť duchovné. „Čo sa narodilo z tela, je telo, a čo sa narodilo z Ducha, je duch" (Jn 5,6). Toto druhé narodenie z Ducha nám umožňuje žiť a prebývať v spoločnosti Božej: „Ak sa niekto nenarodí z vody a Ducha, nemôže vojsť do kráľovstva Božieho"(Jn 3,5).

Svätí apoštoli mali strach, keď sa Isus Christos vznášal na nebo, ale On ich ubezpečoval, aby zachovali pokoj, aby jednou dušou boli v modlitbe, aby sa nerozchádzali z Jeruzalema, kým nebudú oblečení silou Svätého Ducha, ktorý nás už nezanechá, ale bude s nami na veky. Tento sľub sa splnil na päťdesiaty deň po Vzkriesení Isusa Chrsita. Pre celú Cirkev Christovu nastalo znovunarodenie; nielen pre apoštolov, ale aj pre všetkých jej členov.

redakcia

Nanebovstúpenie Pána (Vozneseniје Hospodne)

Svätý spravodlivý Ján Kronštadský sa k nám, v tento Hospodský sviatok, prihovára a hovorí, že svätá Cirkev nás všetkých teraz povzbudzuje k radosti týmito slovami: "vsí jazýcy vospleščíte rukámi, jáko vzýde Christós, iďíže bí pérvije"(prvá stichira na "Hóspodi vozzvách" sviatku Nanebovstúpenia), to znamená: nech tlieskajú rukami všetky národy, lebo Christos vstupuje tam, kde bol od vekov, t.j. na nebo.

Nech sa vo sviatok Nanebovstúpenia Pána radujú všetci kresťania. Čomu sa máme tešiť? Skôr by sme mohli povedať, že máme smútiť a trúchliť, pretože náš milovaný Spasiteľ Isus Christos nás ponechal bez Svojej viditeľnej prítomnosti a vstúpil na nebesia, odkiaľ sa opäť vráti, no vráti sa už ako hrozný Sudca všetkých ľudí. Nie, v deň sviatku Nanebovstúpenia Pána máme viac príčin k radosti, než k smútku. Pozrime sa, prečo Hospodin vstúpil na nebo.

Hospodin vstúpil na nebo nie pre to, aby nás Svojím odchodom zarmútil, ale aby pre nás vykonal ešte väčšie dobro. Celý Jeho život, všetky Jeho skutky boli nám na úžitok, pre našu spásu, a takisto i Jeho nanebovstúpenie bolo pre naše blaho. Tak nás miloval, že zostúpil z nebies k nám a žijúc s nami, položil za nás Svoju dušu na kríži. Tak nás miloval, že vstúpil na nebo, preukazujúc nám veľké dobrodenie. On Sám takto hovoril svojim učeníkom: "Vám prospeje, aby Som odišiel; lebo ak neodídem, Utešiteľ nepríde k vám; ale keď odídem, pošlem Ho k vám"(Jn 16,7). A tak Hospodin vstúpil ne nebo preto, aby namiesto Seba poslal rovného Sebe – Utešiteľa Ducha Svätého, Ktorý by utešoval sv. apoštolov a všetkých skutočných kresťanov v ich smútku, biedach a prenasledovaniach. To je prvá príčina radosti. Príďže, príď, Pane Isuse, a pošli nám Utešiteľa!

Hospodin vstúpil na nebo aj preto, aby na nás z výšky dával pozor ako Otec na svoje deti, ako Pastier na ovce, ako Orol na vtákov, ako Vodca na svoje vojsko, aby každého videl a aby u každého z nás mohol spozorovať núdzu i potreby, a každému tak vedel poskytnúť pomoc. Ako nejaký kráľ, berúc do vojny svoje mnohopočetné vojská a želajúc si vidieť všetky svoje pluky, vychádza na vysoké miesto, na kopec alebo nejakú budovu, z výšky hľadí a organizuje ich. Keď vidí, že to zvládajú, teší sa z nich. No keď badá, že sú premáhaní, posiela im rýchlu pomoc. Tak aj náš Hospodin, Kráľ kráľov, Ktorý má na zemi Svoju bojujúcu Cirkev, t.j. verných Svojich kresťanov, vstúpil na nebo, akoby na kopec, aby z výšky videl hrdinský zápas každého a každému z nich uvil vence. Aby vyčerpaným podal pomocnú ruku, aby padlých opäť pozdvihoval a robil ich tak silnejšími proti nepriateľom, a tím, ktorí nás prenasledujú, kládol prekážky. Svätý prvomučeník Štefan hrdinsky zápasil, hoci veľmi trpel, keď ho Židia kameňovali, no náš Hospodin, otvoriac nebo, z výšky Svojej slávy na neho hľadel, a keď to zbadal, hovorí: "Ajhľa vidím nebesá otvorené a Syna človeka stáť na pravici Božej"(Sk 7,56).

Hospodin vstúpil na nebo preto, aby nás z nebeskej výšky ako slnko ožaroval Svojou blahodaťou. Slnko, ktoré zapadá, vyvoláva pod širym nebom temnotu noci, no keď opäť vychádza a vznáša sa do výšky, vtedy spod celého šíreho neba tma odchádza preč a slnečné lúče ožarujú celý svet nádherným svetlom. Tak aj naše Slnko – Christos, pokiaľ žil na zemi, slnko akoby bolo zapadnuté, nezjavovalo Svoje Božstvo ľuďom; do tej doby sa šírila po celej zemi tma nepoznania Boha. No

keď zažiaril od Svojho hrobu, vstúpil na nebo, vtedy blesk Jeho Božstva osvietil celý svet a Jeho meno sa stalo slávne od východu slnka po západ, po celej zemi; poznaním Boha bol osvietený celý svet.

Hospodin vstúpil na nebo ešte preto, aby nám urobil cestu do neba a aby sa stal našim Vodcom do zasľúbenej zeme. Nebolo cesty pre človeka do neba až do samotného Hospodinovho nanebovstúpenia: "A nikto nevstúpil do neba, len Ten, kto zostúpil z neba", hovorí Hospodin (Jn 3,13). "Ten, čo zostúpil, je ten istý, čo aj vystúpil nad všetky nebesá"(Ef 4,10). Nikto predtým nemohol takto vstúpiť na nebo, hoci by bol aj spravodlivý a svätý. Keď náš Hospodin, Ktorý sa obliekol v ľudskú podstatu, vstúpil na nebo, zjavila sa tak cesta k nebu pre celý ľudský rod a po tej ceste nasledovali Christa duše svätých praotcov a prorokov vyvedených z pekla; za nimi išli apoštoli, svätitelia, mučeníci, vyznávači; po tejto ceste i teraz kráčajú dôstojní, spravodliví ľudia, ktorí kráčajú v Christových šľapajách; teraz je už cesta do neba známa všetkým. Len nebuďme leniví po nej kráčať, kresťania!

Tak vstúpil Hospodin na nebo preto, aby nám otvoril nebeskú bránu, do ktorej nebolo povolené vojsť. Náš praotec Adam tieto rajské dvere zatvoril celému ľudskému pokoleniu; potom u týchto dverí stál Cherubín s plamenným mečom. Zatvoril Adam tento raj i vchod k životu a otvorili sa jedine vchody k smrti a do pekla. No Hospodin urobil opak. Vchody k smrti a do pekla zatvoril a raj otvoril – najprv zbojníkovi, ktorému povedal: dnes budeš so Mnou v raji (Lk 23,43), potom všetkým; a nakoniec i samotné nebo otvoril Svojím nanebovstúpením.

Aké sú len nadovšetko radostné príčiny Hospodinovho nanebovstúpenia! Hospodin vstúpil na nebo aj preto, aby za nás orodoval pred Bohom Otcom. Sv. apoštol Ján Bohoslov hovorí: "A keby niekto zhrešil, máme Prímluvcu u Otca, Isusa Christa spravodlivého. On je obeťou zmierenia za naše hriechy" (1Jn 2,1-2). A tak, neupadajme, my hriešni ľudia, do zúfalstva kvôli našej spáse, no spoľahnime sa na dobrého Zástancu pred Bohom Otcom – samotného Christa Spasiteľa nášho, Ktorý za nás oroduje, len my sami nebuďme leniví a posielajme naše vrúcne modlitby k Nebeskému Otcovi. Áno, Hospodin náš Isus Christos za nás naozaj oroduje pred Bohom Otcom a obmäkčuje Ho.

Za koho oroduje? Za hriešnikov. Za akých hriešnikov? Za kajúcnikov, za ktorých obmäkčuje Svojho Otca; no za tých, ktorí nechcú činiť pokánie, sa neprihovára, pretože oni svojimi ťažkými hriechmi druhýkrát ukrižovávajú Syna Božieho. A tak sa boj, hriešnik, ktorý nechceš činiť pokánie – aby ťa nepostihol náhly Boží trest a aby si neodišiel spomedzi živých a nebol si tak odsúdený spolu s vrahmi, ktorí ukrižovali Syna Božieho.

Nakoniec, Hospodin sa vzniesol na nebo, aby nám v nebesiach pripravil miesto, kde budeme žiť naveky a spolu sa budeme podieľať na Jeho Kráľovstve. On Sám takto hovorí: "Idem vám pripraviť miesto a keď odídem a pripravím vám miesto, zase prídem a poberiem vás k Sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som Ja "(Jn 14,2-3). Aká radostná príčina Nanebovstúpenia! Hospodin sa vzniesol na nebo, aby pripravil všetkým spravodlivým a zbožným ľuďom miesto na nebesiach a tiež i nám hriešnym, keď sa obrátime a budeme činiť pokánie z celého srdca. Aby nás voviedol tam, kde má miesto apoštol Peter, ktorý sa odvrátil od Hospodina, no potom to horko oplakal; kde je žena smilnica, plačúca u Jeho nôh; kde je márnotratný syn; kde je mýtnik zbojník. Tam bude aj naše miesto, len musíme horko plakať nad svojimi hriechmi ako Peter. Padnime v pokání k Jeho nohám ako smilnica, obráťme sa ako mýtnik, spolu s Ním sa ukrižujme ako rozvážny zbojník. Čiňme pokánie a budeme spasení.

Použitá literatúra a internetové stránky:

LIDOVÝ SBORNÍK. Prahe: Pravoslavná církev v Československu, 1951.

LITURGIA SV. JÁNA ZLATOÚSTEHO. Prešov: Pravoslávna cirkev na Slovensku, 1996.

VELÍKIJ SBÓRNIK. Prešov: Metropolitná rada Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, 2002.

http://www.patriarchia.ru/db/text/22744.html

Mgr. Peter Bzik

Sv. Anton (Veľký) – zakladateľ mníšskeho pustovníckeho spôsobu života

Východné pravoslávne kresťanstvo je známe svojimi špecifikami, ktorými sa zjavne odlišuje od iných konfesií. Pravoslávie napríklad uctieva ikony a je známe aj svojou starobylosťou, ktorú niektorí považujú za extrémnu formu kresťanského konzervativizmu. Mnohí však vo východnom kresťanstve nachádzajú svoj zmysel života predovšetkým pre jeho silné spirituálne zázemie. Preto je dôležité pripomenúť si niektoré skutočnosti, ktoré mali priamy vplyv na rozvoj spirituality. Významnou skutočnosťou bolo rozhodnutie sv. Antona, preto si pripomeňme čo urobil v prospech Christovej zvesti.

Sv. Anton sa narodil okolo roku 250 v egyptskej dedine Koma (Qiman al – Arus), v kresťanskej rodine zámožných roľníkov.

Po ich smrti sa istý čas venoval hospodárstvu, ale pod vplyvom Isusových slov: „Ak chceš byť dokonalý, choď, predaj, čo máš, rozdaj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma!“, rozdal všetok svoj majetok a utiahol sa do samoty, kde žil asketickým spôsobom života.

Pre jeho zbožnosť a múdrosť ho čoskoro začali vyhľadávať nielen obyčajní ľudia, ale aj takí, ktorí ho chceli nasledovať.

Napriek tomu, že jeho popularita mu prekážala a vždy sa pred ľuďmi utiahol na pustejšie miesto, všade sa okolo neho zhromažďovali ľudia, ktorí ho vnímali ako prirodzenú morálnu autoritu.

Sv. Anton sa stal zakladateľom jednej z dvoch najvýznamnejších vetiev mníšstva – anachoretizmu (z gr. anachoretes – človek žijúci v ústraní), nazývaného aj eremitizmus (z gr. eremos – ústranie, púšť).

Ideálom takého spôsobu života bol autentický kresťanský život, život podľa Evanjelia, „ďaleko od tohto sveta“, v cele, kde pustovník prežíva spoločenstvo s Bohom.

Žiaci sv. Antona postupne vytvárali nové centrá anachoretizmu. Najvýznamnejším sa stalo Nytrijské údolie vzdialené asi 60 km od Alexandrie.

Záujemcovia o duchovný život sa združovali okolo významných a uznávaných eremitov, ktorých nazývali (abba – otec), čím začal vznikať celý systém pustovní, tzv. lavry. Centrom lavry bol chrám, kde sa počas nedelí a sviatkov zhromažďovali na modlitbu všetci eremiti z daného spoločenstva.

V tomto spoločenstve bol dôležitý vzťah učiteľa a žiaka, niektorí zo žiakov mali viacerých učiteľov. Išlo o praktickú výučbu k mníšskemu životu.

Ich hlavnými činnosťami boli modlitba a práca. Veľa času venovali štúdiu Písma, životopisov svätých, štúdiu teologických patristických spisov.

Z fyzickej práce vykonávali jednoduchú, mechanickú prácu, pri ktorej sa dalo modliť.

Eremiti jedávali zvyčajne raz denne, zásadne nejedávali mäso, pili čistú vodu a iba počas prijímania významných návštev pili víno.

Anachoretizmus alebo eremitizmus sa postupne rozšíril po celom kresťanskom svete, pričom najsilnejšie zázemie mal v Egypte, Sýrii a Palestíne, kde bol asketizmus najsilnejší

Egyptské centrá Nytria, Kellia a Sketis dosiahli svoj vrchol v poslednej štvrtine 4. storočia. V 5. a 6. storočí centrom mníšstva sa stala Júdska púšť. Potom sa táto forma asketizmu šírila v Byzancii a odtiaľ sa dostáva aj do ostatných častí kresťanského sveta.

Najvýznamnejším organizátorom a reformátorom eremitského spôsobu života bol sv. Sáva (439 – 532).

prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc.

Životy svätých

Ctihodný Simeon Stĺpnik

Ctihodný Simeon Stĺpnik sa narodil v roku 521 v Antiochii Sýrskej bohabojným rodičom Jánovi a Marte. Svätá Marta (pamiatka 4. júla) sa odmlada nechcela vydávať a viedla seba k mníšskemu životu, no rodičia ju žiadali, aby sa vydala za mládenca menom Ján. Počas vrúcnej modlitby v chráme na počesť svätého Jána Predchodcu bolo ctihodnej zjavené, aby sa podrobila vôli rodičov a vstúpila do manželstva. V manželskom živote sa svätá Marta snažila vo všetkom vyhovieť Bohu i svojmu manželovi. Často sa modlila k Bohu, aby jej daroval syna, ktorého sľúbila oddať službe Hospodinovi. Vo svojom zjavení svätý Ján Predchodca odkryl bohabojnej Marte, že sa jej narodí syn, ktorý bude slúžiť Bohu. Novonarodeného mládenca pomenovali Simeonom a krstený bol vo veku dvoch rokov.

Keď Simeon dovŕšil šiesty rok, v meste Antiochii došlo k zemetraseniu, v priebehu ktorého mu zahynul otec. Simeon bol počas zemetrasenia v chráme. Hneď ako z neho vyšiel, zablúdil a sedem dní pobudol u bohabojnej ženy, ktorá ho k sebe prichýlila. Znovu sa zjavil blaženej Marte Ján Predchodca, ktorý jej ukázal, kde sa nachádza jej stratený syn. Matka svätého, nájduc svoje dieťa, presťahovala sa po zemetrasení na predmestie Antiochie. Už zamlada sa svätému Simeonovi zjavil niekoľkokrát Samotný Hospodin Isus Christos, predpovedajúc mu jeho budúce duchovné podvihy a odmenu za ne.

Ako šesťročný chlapec Simeon odišiel do púšte, kde nejakú dobu strávil v úplnej samote. V tejto dobe sa o neho staral a živil ho svetlonosný Anjel, a nakoniec ho doviedol do odľahlého monastiera, predstaviteľ ktorého, igumen Abba Ján, ktorý duchovne zápasil na stĺpe, sa ho s láskou ujal.

Po určitom čase sa svätý Simeon obrátil so žiadosťou ku starcovi Jánovi, aby mu povolil takisto sa duchovne zdokonaľovať ako on, t.j. na stĺpe. Po požehnaní igumenom mu neďaleko od starcovho stĺpu bratia monastiera postavili jeho vlastný nový stĺp. Vykonajúc postrihnutie sedemročného chlapca do mníšskeho stavu, abba Ján ho sám odprevadil na tento stĺp. Mladý duchovný podvižník, posilnený Hospodinom, rýchlo duchovne rástol, predbiehajúc aj svojho skúseného učiteľa. Za prísne podvihy svätý Simeon obdržal od Boha požehnaný dar uzdravovania. Sláva o duchovných víťazstvách mladého mnícha sa začala šíriť aj za hranice monastiera a začali za ním prichádzať z rôznych miest mnísi aj obyčajní ľudia, ktorí si želali vypočuť jeho rady a získať uzdravenie od chorôb. Pokorný podvižník pokračoval v plnení rád svojho duchovného vodcu abby Jána.

V jedenástom roku života sa chlapec rozhodol duchovne zápasiť na najvyššom stĺpe, ku ktorého vrcholu viedlo 40 schodíkov. K miestu duchovného zápasu ctihodného prišli biskupi, antiochijský a selevkijský, ktorí rukopoložili (vysvätili, pozn. autora) svätého do stavu diakona, a potom mu povolili vystúpiť na nový stĺp, na ktorom ctihodný Simeon duchovne zápasil v priebehu 8 rokov.

Ctihodný Simeon sa vrúcne modlil k Hospodinovi, aby mu poslal Svätého Ducha. A jeho svätá modlitba bola vypočutá. Svätý Duch na neho zišiel v tvare horiacej sviece, napĺniac podvižníka Premúdrosťou Božou. Spolu s ústnymi radami svätý Simeon posielal aj písomné poučenia o pokání, mníšstve, o Vtelení Christa a o budúcom Súde.

Po smrti starca si svätý Simeon zaviedol takýto životný režim: s východom slnka do 9 hodiny popoludní sa modlil, potom do západu slnka čítal knihy a prepisoval Sväté Písmo, potom sa opäť modlil celú noc. Keď začínal nový deň, on málo odpočinutý už pri východe slnka začínal svoje obvyklé modlitebné pravidlo.

Ctihodný Simeon ukončil svoje podvihy aj na druhom stĺpe a po vôle Božej sa presťahoval na Divnú Horu, zanechajúc vo svojom monastieri skúseného starca, aby viedol mníchov. Výstup na Divnú Horu sprevádzalo Hospodinovo zjavenie, Ktorý stál na vrchole kopca. Svätý Simeon pokračoval vo svojom duchovnom zápase na tom mieste, kde videl Hospodina. Spočiatku na kameni a neskôr si vybudoval opäť stĺp. Ctihodnému Simeonovi boli odkryté budúce udalosti, preto predpovedal smrť antiochijského arcibiskupa Efréma a chorobu biskupa Domna, ktorá ho postihla ako trest za jeho ne-milosrdenstvo. Nakoniec, ctihodný Simeon predpovedal mestu Antiochia zemetrasenie a utvrdzoval všetkých obyvateľov, aby sa kajali za svoje hriechy. Na Divnej Hore svätý Simeon vystaval monastier, chrám ktorého budovali ľudia ním uzdravení od rôznych chorôb ako poďakovanie za udelenú milosť. Pre potreby monastiera ctihodný vyprosil modlitbou prameň vody. Raz, počas nedostatku obilia, po jeho modlitbe k Hospodinovi, sa v obilnici monastiera znásobilo množstvo pšenice. V roku 560 po Božej vôli svätý podvižník v 39-om roku života prijal od selevkijského biskupa Dionýza svätú tajinu kňažstva. Vo veku 75 rokov bol ctihodný Simeon upovedomený od Hospodina o konci svojej životnej púte. Povolal bratstvo monastiera k sebe, dal im v rozlúčkovej besede požehnanie, a pokojne odišiel k Hospodinovi v roku 596, po 68 ročnom duchovnom zápase na stĺpe.

Ako za živa, tak aj po svojej smrti ctihodný činil mnoho zázrakov, uzdravoval chorých, chromých a slepých, mnohých zachránil pred zvermi, vyháňal démonov a vzkriesil mŕtvych.

Pravoslávna Cirkev Christova si ctí každoročne svetlú pamiatku svätého Simeona Stĺpnika 24. apríla/06.júna

Svätý Simeon Stĺpnik, modli sa za nás hriešnych pred Hospodinom!

Róbert IVAN

Kefalónske hady

Vo východnej časti ostrova Kefalon, nachádzajúcom sa v Jonskom mori, stojí v dedinke Markopulo malý pravoslávny kostolík zasvätený Zosnutiu Presvätej Bohorodičky. Na sviatok Zosnutia sa v ňom každoročne už dlhé roky deje niečo veľmi zvláštne. Už od sviatku Premenenia (Preobraženije) sa vo vnútri chrámu a okolo neho začínajú objavovať hady, ktoré miestni obyvatelia nazývajú „hady Presvätej Bohorodičky“.

Každým dňom ich tam pribúda, až do sviatku Zosnutia Presvätej Bohorodičky, kedy je nimi okolie doslova preplnené. V tieto dni chodia obyvatelia mesta Markopulo do rokliny, na ktorej svahu chrám stojí, a zbierajú hady, ktorá potom nosia k Presvätej Bohorodičke. Kde sa hady berú a kde miznú po ukončení sviatku, zostáva dodnes pre všetkých záhadou.

V priebehu vsenočného bdenia sa hady voľne plazia medzi ľuďmi a po analojoch. Nikoho sa neboja. „Keď vám hady vojdú do košele“ upozorňujú obyvatelia pútnikov a turistov, ničoho sa nebojte! Milosťou Presvätej Bohorodičky vám hady neublížia. Keď ich vezmete do ruky, budú vám oblizovať prsty.

A skutočne, v priebehu bohoslužby sa dejú neuveriteľné veci – hady ako náramky obtáčajú ruky veriacim, lezú po ikone presvätej Bohorodičky a po kríži i po prosforach pripravených na litiu. Niekedy had vylezie na Evanjelium, z ktorého sa číta na liturgii.

Hady, predstavitelia ríše zvierat, slávia sviatok spoločne s kresťanmi, čím im pripomínajú, ako to bolo v rajskej záhrade, kde prví ľudia tvorili zo zvieratami jednu rodinu. Po ukončení sviatku tieto hady zmiznú nevedno kam.

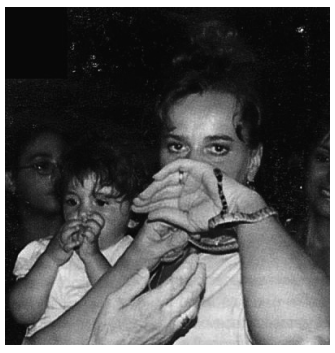

Nemeckí vedci skúmali tieto plazy, ale nevedeli ich priradiť k žiadnemu známemu druhu. Sú šedivé a tenké, dĺžkou nepresahujú jeden meter. Na ich hlave a jazyku je vidno kríž.

Keď sa niektorý rok stalo, že sa hady neobjavili, bolo to vždy zlé znamenie. Tak to bolo v roku 1940 s 1953, kedy na ostrove došlo k silnému zemetraseniu.

z ruského originálu preložil: Mgr. Ivo Ozimanič

Záhadné udalosti

Predstavitelia niektorých cirkví písali o tom, ako ich duchovným ublížil predchádzajúci režim. Je pravda, že režimy, hlavne pri zmenách a premenách, vždy vedeli ublížiť duchovným a veriacim. Počas minulého režimu to nemali ľahké duchovní, ktorí slúžili na farnostiach, a hlavne tí, ktorí sa nebáli povedať pravdu nahlas. Neustále sa s nimi zaoberali cirkevní tajomníci, vedúci kultúry a popredsedovia ONV.
Ak sa však pozrieme do dejín ktorékoľvek obdobia, vidíme, že už od samého začiatku, už od založenia svätej Cirkvi až do roku 313, do Milánskeho ediktu, bola svätá Cirkev, jej veriaci a duchovní tvrdo prenasledovaní, mučení a zabíjaní. Nemilosrdná k veriacim a duchovným bola aj násilná katolizácia, reformácia, rekatolicizácia a unionizácia. Mocní tohoto sveta nešetrili ľudskými životmi, keď sledovali svoje ciele. Mnohé dokumenty, ktoré opisovali tieto udalosti, boli zničené pri požiaroch, vo vojnách alebo cenzúrami a my len predpokladáme, ako ťažko museli trpieť mnohí veriaci a duchovní. Dnes, keď píšeme jednotlivé príbehy, máme záujem na tom, aby sa dnešní veriaci, ako aj ostatná verejnosť, dozvedela o rôznych udalostiach a záhadách, aby sa nad nimi človek zamyslel. Takto sa v budúcnosti budeme môcť vyvarovať mnohých chýb a nedorozumeniam. História nás poúča a učí o tom, že svoj krátky život na tejto zemi máme prežiť v mieri, pokoji, šťastí a porozumení so všetkými ľuďmi.

V istom protestanskom časopise bola opísaná kronika jednej farnosti zo Zemplína. Písalo sa v nej o tom, ako vyhnali protestantského kazateľa v čase rekatolicizácie z farnosti; naložili mu všetok nábytok na voz, ktorý za dedinou prevrátili. To preto, aby si kazateľ navždy zapamätal tieto udalosti. Tak to bolo aj s pravoslávnymi duchovnými na niektorých farnostiach, kde ich nielen deložovali, ale aj bili. Pri deložovaní sa nábytok poškodil, mnohé veci sa rozkradli. Pravoslávni duchovní neboli nejakí mecenáši, veď ich mesačný nástupný plat bol 686 Kčs. To nie je omyl, bolo to 686 Kčs!

Rôzne nepríjemné a nepekné udalosti sa stávali na väčších dedinách, kde žije viac ľudí. Niektorí pravoslávni veriaci, ktorí boli veľmi horliví, sa zrazu dali prehovoriť a už boli na druhej strane. Počul som príbeh jednej matky, ktorá mala dvoch synov. Staršieho dala pokrstiť v pravoslávnom chráme, ale keď sa jej narodil druhý syn, povedala pravoslávnemu duchovnému, že ho nebudete krstiť, že ho radšej dá zabiť. Chlapec vyrástol a na všetko sa zabudlo. Ľudia si na ženine slová spomenuli, keď jej syn havaroval a zomrel práve na tom mieste, kde sa rozprávala s kňazom a kde vyriekla tieto strašné slová.

Veriaci si musí stáť za svojimi slovami. Musí zvažovať, čo a komu povie. Nemôže tárať do sveta, ale musí rozprávať uvážene a vážne.

Istí dvaja veriaci sa zúčastnili na deložovaní a bití pravoslávneho duchovného v roku 1968. Kričali, že ho treba obesiť. Tieto ich slová počuli viacerí. Jedni z toho boli smutní, iným ich počínanie veľmi neprekážalo, a i preto na to dnes neradi spomínajú. Ale čuduj sa svete, čo sa tým dvom stalo! Neprešlo veľa času a sami sa obaja obesili. Jeden na orechu a druhý na povale. Stalo sa im to, čo priali svojmu blížnemu. Preto nikdy ani na chvíľku nezabúdajme na to, aby sme smerom k druhým vždy vysielali len dobro. Prajme našim blížnym to, čo prajeme sami sebe, aby sa to ako bumerang vrátilo k nám naspäť.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

O CHRÁME, BOŽOM DOME

„Zástupy svätých neviditeľne s nami slúžia v chráme Božom“

Koľkokrát sa stalo, že sme prechádzali popri chráme, či popri kríži, a pre svoju nepozornosť a iné, „vážnejšie“ veci sme si ho ani nevšimli. Koľkokrát sme počas služby Božej, počas modlitby nemysleli na Boha, ale na kadečo iné. Počajevský prozorlivý starec Leontij o tom hovoril: „Príde žena do cerkvi, aby sa kajala zo svojich hriechov, a ešte len prešla prah cerkvi a už myslí na to, kto jej pozatvára sliepky.“ Takí sme my. Mnohokrát si plne neuvedomujeme Božiu prítomnosť v chráme, blízkosť svätosti, ani to, že v chráme spolu s nami, hriešnymi, neviditeľne stoja a slúžia zástupy anjelov a svätých.

Stalo sa to v jednej dedine pri Kolpaševe v Rusku, v časoch tvrdého boja proti Bohu a Jeho Cirkvi. Chrámy boli pozatvárané a slúžili ako divadlá, spoločenské sály, ale aj ako sýpky, či stajne. V tejto dedine bol za zázračných udalostí v r. 1946 znovuotvorený chrám Voskresenija Hospodina Isusa Christa, ktorý do toho času slúžil ako sýpka obilia. Dedinčania raz zbadali cez okno, že v oltárnej časti na svietniku svieti množstvo sviečok. Neverili vlastným očiam. Podišli k dverám, ale tie boli zamknuté. Zavolali skladníka, ktorý s reptaním – kto by sa už v sýpke modlil?! – prišiel. Pozrel oknom a skutočne, všade v oltári svietili sviece. Otvorili dvere chrámu, podišli k oltáru, a tam prázdno. Nebolo tam nič, svietnik, ani sviece. Ale keď vyšli von, cez okná opäť jasne videli, ako v chráme horia sviečky. Zbehli sa ľudia z celej dediny, veriaci i neveriaci, a nikto nemohol poprieť zázrak, ktorý sa dial pred ich očami. V skutočne prázdnom chráme zvonku, cez okno bolo vidieť horieť sviečky. Tam, kde nemohli ľudia oslavovať Hospodina Boha, anjeli a zástupy svätých prednášali modlitbu nekonečnému Bohu. Ľudia pochopili, že Boh chce, aby bol chrám otvorený. Zavolali predstaviteľov obecného komitetu a tí, obkolesení ľuďmi z celej dediny, už nemali kam cúvnuť. Otvorili cerkev, vypratali zrno, všetko vyumývali, vyčistili. Tak bola znova otvorená cerkev Zmŕtvychvstania Christa. Kňaza tam ešte dlho nemali, ale ľudia prichádzali do chrámu s vierou a sami sa modlili.

Sv. Teofan Zatvornik hovorí: „Je záslužné budovať školy, nemocnice, lebo ich ľudia potrebujú. Oveľa záslužnejšie

je však vybudovanie chrámu Božieho, lebo ten je aj učilišťom, aj útulkom i duchovnou nemocnicou. Tamtie sú síce osožné pre život časný, ale chrám je nenahraditeľný pre život večný.“

Aj v dnešnom, uponáhľanom svete si musíme uvedomiť úlohu chrámu v našom živote. Skutočnú podstatu CHRÁMU – BOŽIEHO DOMU. Domu, do ktorého prichádzajú deti k svojmu Otcovi, aby sa v Jeho svätosti aj oni stali svätými. V chráme môžeme znova okúsiť Raj a zazrieť obraz Neba. Len si spomeňme na vyslancov sv. veľkokniežaťa Vladimíra, ktorí keď sa vrátili z Carihradu, kde navštívili chrám Sv. Sofie, vyznali, že „nevedeli, či boli na zemi, či v nebi“. V chráme Božom s nami neviditeľne slúžiazástupy svätých a anjelov. Tu sa môžeme nadýchnuť ľúbeznej vône duchovna, okúsiť blízkosť svätosti, blahodate Božej.

„POĎTE KU MNE VŠETCI, KTORÍ SA NAMÁHATE A STE PREŤAŽENÍ A JA VÁS UPOKOJÍM“ /Mt 11,28/, hovorí Hospodin Isus Christos.

Príďme do chrámu s radosťou a Boh ju posvätí a znásobí. Pocítime, že Boh je jediným prameňom nepominuteľnej radosti. Príďme do chrámu zgniavení smútkom a On Sám nám poradí a poteší nás. Príďme za Ním do chrámu v našich biedach, zvalení problémami a On, ktorý hovorí „Poďte za mnou všetci ... a Ja vás upokojím a posilním“, nás skutočne posilní na duchu, a dodá síl niesť kríž nášho života.

V Božom chráme sa človek duchovne rodí pre nový, lepší život – život s Bohom. Tu sa posväcuje, tu dostáva blahoslovenie pre vážne životné rozhodnutia. Tu sa nový človek stáva v krste Božím dieťaťom. Tu sa rodí nová rodina. Tu sa povolaný stáva sluhom oltára. Tu milujúci Otec vychádza oproti márnotratnému synovi, tu hriešnik nachádza odpustenie. Tu sa pravoslávny kresťan v Svätej Tajine Tela a Krvi Hospodina spája so svojím Spasiteľom. Tu sa kresťan, prežijúc svoj život, lúči pri pohrebe so svojimi blízkymi keď odchádza do večnosti. Tu zneje modlitba za všetkých – za živých i mŕtvych, za našich blízkych i za tých, za ktorých sa nemá kto pomodliť. Tu, pred zrakom Všemohúceho Láskavého Boha, pred tvárou a v modlitbách Presvätej našej Matky, Bohorodice Márie, zástupov anjelov i svätých, na tomto svätom mieste, v Božom Chráme, ktorý je Božím i naším domom.

diakon Dušan Tomko

Stretnutie Bratstva pravoslávnej mládeže v Košiciach

V dňoch 13.- 15. apríla sa uskutočnilo stretnutie Bratstva pravoslávnej mládeže v Košiciach Jeho ústrednou témou bolo Christovo zmŕtvychvstanie a jeho odkaz

pre súčasnosť. Stretnutia sa zúčastnilo 68 mladých pravoslávnych veriacich z oboch eparchií - michalovskej a prešovskej.

Po úvodnej exegéze evanjeliových textov o Christovom zmŕtvychvstaní sa mládežníci rozdelili do štyroch podskupín a každá z nich sa zamýšľala nad osobitnou témou.

Prvá podskupina viedla diskusiu na tému: Čo Christovo zmŕtvychvstanie znamená pre mňa osobne? Počas diskusie bolo konštatované, že táto udalosť pre mnohých prítomných znamená istotu vo večný život, vnútornú radosť a dobrý pocit na duši. Pritom je to aj zavŕšenie pôstu. Christovo zmŕtvychvstanie mnohým pomáha prekonávať psychickú záťaž, ktorú prináša každodenný život v zhone a strese. Všetko ma vedie k tomu, aby som prejavil vďačnosť Bohu za to, že som sa dožil tohto radostného dňa. Uvedomujem si, že Christovo zmŕtvychvstanie je víťazstvom kríža nad smrťou. Jedine Christos je pre mňa Spasiteľ, Nádej, Láska, Radosť, Vládca. Neustále pociťujem Jeho prítomnosť a pomoc. Teraz sa už nebojím beznádeje a viem ako trpezlivo a s pokorou niesť svoj kríž.

Druhá podskupina meditovala o tom: Čo Christovo zmŕtvychvstanie znamená pre naše rodiny? Východiskovou myšlienkou bola skutočnosť, že rodina je domáca cirkev a Christovo zmŕtvychvstanie nás vedie k silnejšej rodinnej súdržnosti a solidarite. Počas sviatkov sme k sebe navzájom ústretovejší a ohľaduplnejší. Udalosť zmŕtvychvstania v nás evokuje vzájomnú obetavosť. Otec je hlavou rodiny tak, ako Christos je Hlavou Cirkvi a mal by sa snažiť viesť rodinu spravodlivou cestou. Matka by mala zvestovať deťom Božie slovo tak, ako ženy Myronosice zvestovali učeníkom pravdu o Christovom zmŕtvychvstaní. Učiť sa Písmu a nájsť zmysel života v Christovom zmŕtvychvstaní je životnou úlohou detí, mladých a príslušníkov každej generácie. Sme presvedčení, že pri uplatňovaní týchto princípov súčasné rodiny prekonajú každú nezhodu a krízu. Želáme si, aby každá rodina našla inšpiráciu pre zlepšenie rodinného života v udalosti Christovho zmŕtvychvstania.

Tretia podskupina sa zamýšľala nad otázkou: Čo Christovo zmŕtvychvstanie znamená pre našu Cirkev? Cirkev vidí naplnenie svojho bohoslužobného života v Pasche. Keby Christos nevstal z mŕtvych, naša Cirkev by nemala večnú perspektívu, ale by bola čisto iba ľudským spoločenstvom, bez božského rozmeru. Na každej svätej liturgii sa Christos rodí, umiera a vstáva z mŕtvych, a my Ho môžeme poznať tak, ako Ho poznali pútnici na ceste do Emausy „pri lámaní chleba“ – Eucharistii. Vďaka Christovmu zmŕtvychvstaniu máme reálnu možnosť prebývať v jednote s trojjediným Bohom práve cez eucharistického Christa, ktorý je vo svojej podstate zmŕtvychvstalý Christos. Christovo zmŕtvychvstanie je živým základom nielen liturgického, ale aj misijného pôsobenia Christovej Cirkvi. Cirkev je schopná prekonávať všetky problémy tohto sveta a meniť tento svet, ktorý leží v tme a hriechu, na raj. Zmŕtvychvstanie Christa je tou udalosťou, ktorá všetkých posilňuje.

Štvrtá podskupina pracovala nad témou Čo Christovo zmŕtvychvstanie znamená pre svet? Zhodne s evanjelistom Jánom bolo konštatované, že súčasný svet leží v tme a udalosť zmŕtvychvstania Christa je svetlom, ktoré zažiarilo v tme, ale tma ho nepohltila. Dnešný človek je sekularizovaný a neprijíma Christa. Christovo zmŕtvychvstanie vníma zjednodušene ako sviatok Veľkej noci, o ktorom má chabé informácie. Vie toľko, že je to štátny sviatok, teší sa na oblievačku, hojnosť jedla, je ochotný uznať, že ide o peknú tradíciu. Súčasnému človeku chýba práve kresťanský rozmer chápania tohto sviatku. Ovláda ho zhon, nákupná horúčka, na ktorú je nasmerovaný reklamný priemysel, ktorému ide aj v tomto prípade vyložene o komerčný efekt. A tak hlbší zmysel Christovho zmŕtvychvstania zaniká v hluku tohto sveta. Preto tento svet leží v tme a nevidí Svetlo, ktorým je Živý Christos.

Záverom sme sa zhodli na tom, že súčasná civilizácia v dôsledku svetského zhonu a hluku, ktoré ju pohlcujú, nevidí to podstatné v Christovom zmŕtvychvstaní, a to, že Christovo zmŕtvychvstanie je svedectvom o jestvovaní Boha, o existencii nebeského sveta, o tom, že život je silnejší ako smrť, dobro silnejšie než zlo a že všetky problémy ľudstva sa vyriešili. Tešme sa z Christovho zmŕtvychvstania a prosme Boha, aby radosť z tejto udalosti napĺňala naše srdcia.

LITURGICKÉ OKIENKO

SÚČASNÁ VEČERŇA – III. 103. žalm

Nasledujúci 103. žalm „Blahoslovi, duše moja, Hospoda...“ („Dobroreč, duša moja, Hospodinu...“) má názov „prednačinateľnyj“ (počiatočný) nie preto, žeby bol prvým zo všetkých žalmov, ale preto, že ním sa začína prvá večerná bohoslužba, t.j. večerňa.

Sv. Simeon Solúnsky píše: „Keď je všedný deň, tak sa číta celý žalm, ktorý vzdáva vďaku Pánovi, hovorí o Jeho skutkoch a ďakuje za všetko, lebo pri konci dňa je potrebné vzdávať vďaku Bohu za všetko“ (Veniamin, 1992, s. 78).

Obsah žalmu kreslí obraz stvorenia sveta v celej jeho veľkosti. Hovorí o rozšírení rastlín na zemi, vtákov, obyvateľov morí, o zvieratách a človeku. Plnosť a vnútorná cennosť novostvoreného života, sila a sviežosť stvoreného rána vyvolávajú u sv. žalmistu obdiv a nadšenie. Tento poetický obraz stvorenia sveta, ktorý stojí pred modliacimi sa, utvrdzuje ich v poznaní jednej z hlavných dogmatických právd – o Bohu Tvorcovi, ktorý všetko udržuje pri živote.

Okrem stvorenia sveta nám spolu s tým pripomína i nevinné postavenie prarodičov v raji, keď ešte nezhrešili a nepoznali utrpenie, mučenie svedomia a žili v blaženosti. Boli v bezprostrednom spoločenstve s Bohom, videli Ho tvárou v tvár a oslavovali Ho. Ale toto netrvalo dlho. Po páde do hriechu boli vyhnaní z raja a strávili nasledujúci život v pokání a v žiali za svoje hriechy. Zatvorenie rajskej brány pre našich prarodičov sa zobrazuje zatvorením cárskych dverí.

Duch života, Svätý Duch oživujúci, sa pripomína kadením celého chrámu: „A Duch Boží vznášal sa nad vodami“ (1Mjž 1,2). Kňaz ho uskutočňuje v tomto čase pri otvorených cárskych dverách. Symbolizujúc raj, po kadení sa cárske dvere zatvárajú, lebo pre hriech bol raj človeku zatvorený.

Tu sa zobrazuje aj kozmický význam chrámu, lebo on je skutočne reálnym obrazom celého stvoreného sveta. Oltár s prestolom – raj, nebo, na ktorom skutočne (vo svätých Daroch) a nie zdanlivo sedí Pán. Pred ním stojí arcibuskup, ktorý Ho zobrazuje a kňazi s diakonmi, zobrazujúci anjelov. Stredná časť chrámu symbolizuje zem s veriacimi – ľudstvom (Il'jin, bez udania roku vydania, s.7).

Svitilničné modlitby

Po páde, ešte pred vyhnaním z raja, dostal človek prísľub Vykupiteľa celého ľudstva, Christa, Syna Božieho: „Položím nepriateľstvo medzi teba a ženu, medzi tvoje potomstvo a jej potomstvo, ono ti rozmliaždi hlavu a ty mu schvatneš pätu“(1Moj 3,15). Kňaz zobrazujúc tohto Vykupiteľa, prichádza pred cárske dvere a pred nimi ako pred zatvoreným rajom prináša Bohu modlitbu za všetkých ľudí, potichu čítajúc svitilničné modlitby (pretože sa už zapaľovali sviece). Je ich sedem.

Nazývajú sa tak ešte aj preto, že obsahujú vďakyvzdanie Bohu za nočné svetlo, ktorá nám daroval vo sviecach a pritom aj za to, aby Pán pod obrazom prirodzeného svetla nás nasmeroval na svoju cestu a naučil nás chodiť v Jeho pravde (Veniamin, 1992, s.79).

Modlí sa takto: „Označ nám, čo je dobré, veď nás po svojich cestách, aby sme kráčali v Tvojej pravde. Rozveseľ naše srdcia, aby sa báli Tvojho svätého mena, lebo veľký si Ty a tvoríš divy“ – modlitba prvá. Prosí o zmilovanie a odvrátenie Jeho hrozného hnevu: “Hospodine, netrestaj nás vo svojom hneve a vo svojej zlobe nás nekáraj“ – modlitba druhá. Prosí o vypočutie: „Hospodine, Bože náš, rozpomeň sa na nás hriešnych a neužitočných svojich služobníkov, keď vzývame Tvoje sväté meno“ – modlitba tretia. Prosí o darovanie jednej účasti so svätými: „Dopraj nám mať účasť a dedičstvo so všetkými, ktorí sa ozaj boja Teba a zachovávajú Tvoje prikázania“ – modlitba štvrtá. Prosíme o únik pred nástrahami diabla: „Daj, aby sme Tvojou milosťou po zvyšok tohto dňa unikli rozličným nástrahám zla“ – modlitba piata. Prosí o darovanie mu dôstojnej služby, o slávoslovie: „Daj, nech aj zvyšok času prežijeme bez hriechu a pred Tvojou svätou velebnosťou oslavujeme Teba, jediného dobrého a ľudomilého nášho Boha“ – modlitba šiesta. Prosí o prijatie prinášaných modlitieb: “Sám, Ľudomil, riadiš našu modlitbu, aby sa vznášalo k Tebe ako kadidlo, a prijmi ju ako ľúbeznú vôňu – modlitba siedma.

Práve táto siedma svitilničná modlitba vyniká ohromnou hĺbkou a umeleckým bohatstvom. Znie takto: „Bože veľký a vznešený, ktorý jediný si večný a prebývaš vo svetle neprístupnom, ktorý si všetko múdro stvoril, oddelil svetlo od tmy a slnko stanovil, aby vládlo vo dve, mesiac potom a hviezdy, aby vládli v noci, a ktorý si nás hriešnych učinil hodnými priblížiť sa v tento deň s vyznaním pred Tvoju tvár a predniesť Ti večernú pieseň chvály: sám, Ľudomil, riadiš našu modlitbu, aby sa vznášala k Tebe ako kadidlo, a prijmi ju ako ľúbeznú vôňu. Daj, nech prítomný večer a nasledujúca noc sú pokojné. Odej nás odevom svetla, chráň nás pred nočnými hrôzami a pred každým zlom, ktoré sa v noci blíži, udeľ nám spánok, ktorý si nám daroval na osvieženie, cudzí všetkým diabolským predohrám. Sám, Vládca, Darca dobra, daj, aby sme na svojich lôžkach v ľútosti pamätali na Tvoje sväté meno a súc osvietení poučením Tvojich prikázaní, vstali s duchovnou radosťou k chvále Tvojej dobroty a Tvojmu milosrdenstvu prednášali prosby a modlitby za svoje hriechy a všetkého Tvojho ľudu, ktorý na príhovory svätej Bohorodice nás navštívi svojou milosťou.“

Týchto sedem svitilničných modlitieb je v plnosti uvedených v Službeníku, ktorý vydala Pravoslávna cirkev v Cirkevnom nakladateľstve, Bratislava 1980, str. 4-10. Po nich nasleduje veľká ektenia.

Použitá literatúra:

Oľjin, V.I. Vsenočnoje bdenije. Paris: YMCA PRESS, bez udania roku vydania.

Služebnik. Bratislava: Pravoslávna cirkev v Cirkevnom nakladateľstve, 1980.

Veniamin, archijerp.:Novaja Skrižaľ. To, I., reprintnoje izdanije, Moskva, 1992.

Mgr. Jozef Nemčík, PhD.

Zo sveta

Moskva - 29.3.2007 – Rozhodnutím posvätnej synody Ruskej pravoslávnej cirkvi z 27. marca 2007 sa v Kostyľeve zriadil mužský monastier (kláštor) svjato- Kosminskaja pustyňa. Kosteľovo sa spája so svätým Simeonom Verchoturským, ktorý na tomto mieste žil a pôsobil. Keď sa v roku 1704 konalo prenesenie ostatkov svätého Simeona Verchoturského z Merkušina do Verchoturja, celou cestou za ostatkami išiel na kolenách Kozma Jurodivý. Vždy keď sa unavil, prosil sv. Simeona: "Bratku Simeon, nože si oddýchnime." Vtedy sprievod vždy zastal, pretože nikto nevládal zdvihnúť ostatky z miesta. Na každej z týchto zastávok bol neskôr postavený chrám. Jedným z nich je aj chrám v Kostyľove.

Počas komunizmu bol chrám znesvätený a po dlhoročnom chátraní zostali z neho len steny. V roku 2000 sa začalo s jeho obnovou; dnes je súčasťou zriadeného monastiera.

Pravoslávny metropolita v Indii podporil stavbu domov pre chudobných

(Bangalore, India, 30. apríl 2007 – ENI) Vybudovanie spolu 1500 domov pre chudobných bez ohľadu na to, ku ktorej kaste alebo vierovyznaniu patria prisľúbil pri príležitosti svojich 90. narodenín najvyšší predstaviteľ jedenej z Pravoslávnych cirkví v Indii. Metropolita Philipose mar Chrysostom z cirkvi Mar Thoma v juhodindickom štáte Kerala v minulých dňoch na oslave svojich narodenín dostal veľký kľúč symbolizujúci domy, ktoré sa majú čoskoro vybudovať. Do projektu je zapojených viacero organizácií vrátane miestnej vlády. Indický minister pre štátne plánovanie M V Rajasekharan označil metropolitu za skutočného proroka. "Potrebujeme ľudí, ktorí takýmito inšpirujúcimi krokmi vo verejnom živote pomáhajú presadzovať základné morálne hodnoty," povedal minister.

Ekumenický patriarcha Bartolomej I. dostal pozvanie na olympiádu

(Hong Kong, 27. apríl 2007 – ENI) Predstavitelia cirkvi v Hong Kongu pozvali ekumenického patriarchu Bartolomeja I., aby sa stal jedným z oficiálnych hostí počas olympijských hier, ktoré budú v Hong Kongu na budúci rok. Konstantinopolský patriarcha je pre mnohých pravoslávnych veriacich vo svete ich najvyšším predstaviteľom. Čínski cirkevní predstavitelia vyslovili svoje pozvanie začiatkom apríla počas oficiálnej návštevy Istanbulu. Na stretnutí s patriarchom sa okrem iných zúčastnil aj metropolita Nikitas ktorý je pravoslávnym arcibiskupom Hong Kongu a celej juhovýchodnej Ázie.

Washington - 24.3.2007 – Prezident USA George W. Bush prijal vo svojej rezidencii v Bielom dome Jeho Blaženosť Demetria, arcibiskupa Ameriky, ktorý je predstaviteľom gréckych pravoslávnych kresťanov v Amerike (pribižne 1,5 milióna) pri príležitosti 186. výročia nezávislosti Grécka, oslavovanej 23.marca. Na slávnostnej recepcii sa zúčastnili aj minister Grécka, diplomati z Cypru, štátni predstavitelia a grécki Američania z rôznych častí Spojených štátov.

Zdroj : www.goarch.org/en/news
spracoval: Mgr. Pavol Kochan

NEKROLÓG

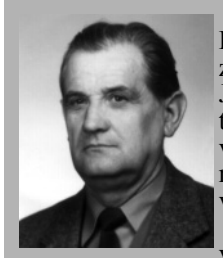

Dňa 21. februára 2007 oddal svoju dušu Bohu brat v Christu ***Juraj TOKÁR***, ktorý zomrel vo veku nedožitých 80-tich rokov. Jeho odchodom PCO v Pozdišovciach stratila dlhoročného kurátora, ktorý pomáhal pri výstavbe chrámu a farskej budovy. Niekoľko rokov slúžil brat Juraj Bohu aj ako cerkovník v chráme Preobraženija v Pozdišovciach.

Ako profesionálny vojak bol všetkým známy svojou precíznosťou a poriadkumilovnosťou. Bol nielen vzorným pracovníkom, ale aj vzorným manželom a otcom.

V deň poslednej rozlúčky s bratom Jurajom prišli na miestny cintorín mnohí pravoslávni veriaci, jeho známi a priatelia, aby ho odprevadili na jeho poslednej ceste a povedali mu posledné zbohom.

Nech spomienka na nášho brata Juraja TOKÁRA bude v našich srdciach vždy živá.

„Blažennyj pokoj i vičnaja jemu pamjať!"

Správca, kurátori a veriaci
PCO v Pozdišovciach
Vičnaja jej pamjať !

Zasadal XII. snem Pravoslávnej cirkvi v Českých krajinách a na Slovensku

V dňoch 8. – 9. marca tohto roku sa v Prešove konal riadny XII. Snem Pravoslávnej cirkvi v Českých krajinách a na Slovensku, ktorého ústredná téma bola „Pravoslávna cirkev v treťom tisícročí".

Čo je snem?

Snem je najvyšší vieroučný, ústavodarný, správny a cirkevno-kánonický orgán Cirkvi. Zvoláva sa každých šesť rokov a rozhoduje o zásadných otázkach cirkevného života. Tvoria ho metropolita, arcibiskupi, biskupi, ktorí vykonávajú službu v Cirkvi, členovia metropolitných rád, členovia eparchiálnych rád, šesť delegátov za každú eparchiu, volených príslušným eparchiálnym zhromaždením, jeden člen za Pravoslávnu bohosloveckú fakultu Prešovskej univerzity a po jednom členovi za Bratstvo pravoslávnej mládeže z Čiech a zo Slovenska.

Snem zvoláva a predsedá mu metropolita Pravoslávnej cirkvi v Českých krajinách a na Slovensku. Snem volil šiestich členov a dvoch náhradníkov metropolitných rád v oboch územných častiach Cirkvi a troch členov a jedného náhradníka metropolitných kontrolných a revíznych komisií zo snemových delegátov jednotlivých eparchií. Pre územnú správu Cirkvi je výkonným orgánom snemu metropolitná rada.

Snem schvaľuje správu každej metropolitnej rady a metropolitnej kontrolnej a revíznej komisie z oboch častí Cirkvi.

Snemu predchádzajú eparchiálne zhromaždenia, ktoré volia členov do jednotlivých eparchiálnych rád, delegátov na snem a navrhujú členov metropolitných rád a členov ich revíznych a kontrolných komisií. Tým vlastne proces volieb, ktorý začína na cirkevných obciach, kde sú volení aj členovia rád cirkevných obcí, je ukončený.

Otvorenie snemu

Snemové rokovanie bolo otvorené molebnom, ktorý slúžili Jeho Blaženosť metropolita Kryštof, arcibiskup pražský, metropolita Českých krajín a Slovenska, prot. Bohuslav Senič, správca michalovskej pravoslávnej eparchie a prot. Josef Hauzar, kancelár Úradu metropolitnej rady v Prahe.

Snem otvoril predseda snemu, Jeho Blaženosť Kryštof, úvodným príhovorom, výňatok z ktorého uverejňujeme v tomto čísle.

Po príhovore nasledovalo schválenie rokovacieho a volebného poriadku, ktorý pripravil a predniesol prot. Mgr. Michal Švajko.

Za podpredsedov snemu boli zvolení Ing. Ján Choma a Mgr. Pavel Chrást. Ďalej delegáti snemu zvolili zapisovateľov, skrutátorov a členov mandátovej a volebnej komisie a komisie pre prípravu posolstva a uznesení snemu.

Delegátom miestneho snemu sa prihovoril aj prot. Nikolaj Lyščenjuk, predstaviteľ Zastupiteľstva Moskovského patriarchátu v Karlových Varoch, ktorý prečítal pozdrav Jeho Svätosti Alexija II., patriarchu moskovského a celej Rusi.

Správy a referáty

Za Pravoslávnu cirkev v Českých krajinách predniesol správu prot. Mgr. Josef Hauzar, kancelár ÚMR v Prahe, ktorý okrem iného povedal: „V Českej republike žije viac než 50 tisíc pravoslávnych veriacich. Duchovne sa o nich starajú 2 biskupi a 187 duchovných; má pastoračných asistentov v dvoch eparchiách a 78 cirkevných obciach. Pripravujeme založenie 5 nových cirkevných obcí ... Formou nedeľnej školy prebiehajú biblické hodiny pre deti a dospelých iba v niekoľkých mestách ... Pravoslávna cirkev v Čechách neprevádzkuje žiadnu cirkevnú školu. Na jej území pôsobí Bratstvo pravoslávnej mládeže a nachádzajú sa 4 ženské a 3 mužské monastiere ... Cirkev vydáva Hlas Pravosloví, Pravoslávny kalendář s kalendáriom a Sul země. Niektoré cirkevné obce vydávajú vlastné bulletiny ... V rámci Cirkvi pôsobí Česká pravoslávna filantropia, zaoberajúca sa sociálnou a charitatívnou činnosťou ... Aj napriek všetkým problémom, s ktorými sa naša Cirkev denne stretáva, nemôžeme nevidieť aj niektoré pozitívne trendy – zväčšujúci sa počet farností, ktoré žijú bohatým duchovným a spoločenským životom; ich členovia sa venujú výchove a vzdelávaniu mladej generácie, charitatívnej činnosti, službe v nemocniciach, väzení a sociálnych zariadeniach."

Za Pravoslávnu cirkev na Slovensku predniesol správu prot. Mgr. Ladislav Bilý, kancelár ÚMR v Prešove, ktorý okrem iného povedal: „Na Slovensku sa podľa posledného sčítania obyvateľstva hlási k pravoslávnej Cirkvi 50 363 veriacich. Žijeme však v presvedčení, že reálne tento počet dosahuje 80 000 veriacich. V duchovenskej službe máme 2 biskupov, 119 kňazov a 7 diakonov. Cirkev zatiaľ koná bohoslužby na 171 obciach. Cirkev vydáva časopis Odkaz sv. Cyrila a Metoda, Pravoslávny kalendár – ročenku, stolový kalendár, učebné pomôcky pre vyučovanie náboženstva na školách, mesačník Prameň, nástenný a vreckový kalendár. V roku 2006 Pravoslávna cirkev na Slovensku zaregistrovala Grantovú agentúru pre vydávanie teologickej literatúry najmä pre potreby Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU. Náboženskú výchovu vyučuje 44 kňazov a 17 katechétov. Prešovská eparchia zriadila Detský domov sv. Nikolaja a oddelenie pre maloleté matky v Medzilaborciach a špeciálnu materskú školu sv. Nikolaja v Medzilaborciach. Michalovská eparchia zriadila SOU sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach, jednu materskú školu a jasle. Bola zriadená Filantropia Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, Pravoslávna akadémia, Klub byzantskej kultúry. Svoje filantropické aktivity Cirkev uskutočňuje pod hlavičkou Filantropie – Filantropia – charitatívna a sociálna služba Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, Filantropia – Dom, n.o., Filantropia – vývarovňa - Svidník, Filantropia Michalovskej pravoslávnej eparchie. Pri Pravoslávnom kňazskom seminári je zriadené Duchovné centrum sv. evanjelistu Jána Bohoslovca, ktorého poslaním, podľa jeho štatútu, je príprava študentov na štúdium na PBF a rozvíjanie charitatívnej činnosti v ústavoch, nemocniciach a detských domovoch. Centrum sa zaoberá aj usporiadavaním seminárov.

V priebehu posledných rokov došlo vo vzťahu Cirkvi k štátu k týmto významným udalostiam a

boli vypracované a podpísané tieto zmluvy:

- Základná zmluva medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami (18. 5. 2002, č. 250/2002 Z.z.)

- Dohoda medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami o náboženskej výchove a vzdelávaní (13. júla 2004 395/2004 Z.z.)

- Dohoda medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými

spoločnosťami o výkone pastoračnej služby ich veriacim v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch Slovenskej republiky. (24. júna 2005 270/2005 Z.z)

V súčasnosti je vypracovaná, ale zatiaľ neschválená Dohoda o výhrade svedomia.

Financovanie Cirkvi upravuje zákon č. 218/1949 Zb. o hospodárskom zabezpečení cirkví a náboženských spoločností štátom v znení neskorších predpisov.

Na základe uvedeného zákona štát poskytuje cirkvám a náboženským spoločnostiam prostriedky na platy duchovných, odvody do fondov a čiastočne na prevádzku ústredí cirkví.

Spoločnosť od nás očakáva, že významne prispejeme k duchovnému a kultúrnemu pozdvihnutiu života Rómov, čo pokladáme za úlohu Cirkvi."

Po týchto správach boli prednesené správy revíznych komisií, prečítané prot. Mgr. Eugenom Freimannom, PhD. a prot. Mgr. Kornelom Furínom. Na základe týchto odznených správ bolo obidvom metropolitným radám udelené absolutórium.

Po správach predniesol Jeho Vysokopreosvietenosť Simeon, arcibiskup olomoucko – brnenský, hlavný referát na tému „Pravoslávna cirkev v treťom tisícročí". Výňatok z referátu je uverejnený v tomto čísle.

Podnetnými doplňujúcimi koreferátmi vystúpili Jeho Preosvietenosť Tichon, biskup komárňanský.

Prof. ThDr. Peter Kormaník, PhD. podal Správu o stave a činnosti Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove.

Za Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku podal správu o. Mgr. Peter Kačmár

Za Besedu pravoslávnej mládeže v Českých krajinách podala správu Libuše Pípkova. S ďalšími koreferátmi k téme prispeli prof. ThDr. Ján Šafin, PhD., ktorý hovoril o Cirkvi a sekularizácii.

Výňatky zo správ o činnosti Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a o činnosti bratstva pravoslávnej mládeže v Českých krajinách a na Slovensku prinášame tiež v tomto čísle.

Mgr. Roman Juriga, riaditeľ Pravoslávnej akadémie vo Vilémove, hovoril o Cirkvi a médiách.

Snem sa niesol v hlbokej a plodnej diskusii, výsledkom čoho bolo vydané posolstvo pre veriacich a uznesenia snemu, ktoré sú uverejnené v tomto čísle.

Prof. ThDr. Milan Gerka, CSc.
Mgr. Iveta Starcová
Úrad metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

PRAMEŇ *- mesačník Michalovskej pravoslávnej eparchie. Vydáva Eparchiálna rada Michalovskej pravoslávnej eparchie. Šéfredaktor: Mgr.Ivo Ozimanič. Členovia redakčnej rady: prot. prof. ThDr. Imrich Belejkanič,Csc., Mgr. Vasil Bardzák, PhD., Mgr. Miroslav Janočko, Mgr. Marián Čičvák, Mgr. Juraj Šatala. Ekonóm: Iveta Sedlická. Uzávierka príspevkov a fotografií je k 10. dňu v mesiaci. Adresa redakcie: PRAMEŇ, Úrad eparchiálnej rady, Duklianska 16, 071 01 Michalovce, tel. č. 056/64 24 156, fax 056/64 31 500, e-mail: redakciapramen@post.sk. Distribúcia: mesačník rozširuje vydavateľ a každý pravoslávny farský úrad Michalovskej pravoslávnej eparchie. Vychádza v náklade 600 kusov. Grafická úprava: Agentúra Úhal Michalovce. Registrované Okresným úradom, oddelením regionálneho rozvoja, registračné číslo 30/2002. ISSN 1336 - 2747. Informácie pre prispievateľov na cirkevnú tlač: Eparchiálna rada - tlačový účet, VÚB - Michalovce, č. ú. 1680340651/0200.*